

Находище: „Велинград- кв.Лъжене”

Водоизточник : Лъжене- каптаж № 21 – „Тихия кът”ВОДАТА ЛЕКУВА:

-Заболявания на опорно- двигателния апарат, заболявания на нервната система, обменно-ендокринни заболявания, гинекологични заболявания, съдови заболявания, кожни заболявания, заболявания на дихателните органи, заболявания на храносмилателните органи,заболявания на бъбреците и пикочните пътища, хронични интоксикации с тежки метали.

1.Физически :

Външен вид : бистра, безцветна течност, със слаб мирис на H₂S

Температура : t = 54°C

pH = 8,55.

Сух остатък при 105°C : 0,364 г/л.

Радиоактивност : нанокюри/л.

2.Химически :

В един литър вода се съдържат :

Номер по ред		мг	Милимоли	Мг.екв.	Екв.%
1.	Аниони :				
1.1.	флуорид	6,4	0,337	0,337	6,51
1.2.	хлорид	15,5	0,436	0,436	8,42
1.3.	сулфат	99,6	1,036	2,073	40,04
1.4.	карбонат	6,0	0,100	0,200	3,86
1.5.	хидрокарбонат	125,1	2,050	2,050	39,60
1.6.	хидросиликат	1,1	0,041	0,041	0,27
1.7.	хидросулфид	1,9	0,057	0,057	1,10
1.8.	нитрат	0,5	0,008	0,008	0,16
1.9.	нитрит	0,1	0,002	0,002	0,04
	Всичко :			5,177	100,00
2.	Катиони :				
2.1.	амоний	-	-	-	-
2.2.	литий	0,22	0,032	0,032	0,62
2.3.	натрий	109,4	4,756	4,756	91,87
2.4.	калий	2,6	0,066	0,066	1,27
2.5.	калций	6,0	0,149	0,298	5,76
2.6.	магнезий	0,3	0,012	0,025	0,48
2.7.	олово	-	-	-	-
	Всичко :			5,177	100,00
	Всичко :	374,7	9,055	5,177	100,00
3.	Метасилициева киселина	85,3	1,093		
3.1.	в т.ч. общо количество	86,4	-	-	-
4.	Метаарсениста киселина	-	-	-	-
	Всичко :	460,0	10,148		
5.	Свободен сероводород	0,1	-	-	-
5.1.	Общо окисляеми с йод	2,0	-	-	-

Формула на Курлов : F_{0.006}H²SiO³ 0.086M_{0.460}SO₄₀(HCO³+CO³)₄₃/Na₉₂T₅₄pH_{8,55}

Извор Власа
Находище- Велинград- кв. Каменица
t°- 95°C

ЛЕЧЕБНИ ЕФЕКТИ

Кожни болести и рани, възпалителни процеси, гинекологични заболявания,
ставни заболявания

Свойства :

1.Физически :

Външен вид : бистра, безцветна течност, със слаб мирис на H₂S

Температура : t = 54°C

pH = 8,55.

Сух остатък при 105°C : 0,364 г/л.

Радиоактивност : нанокюри/л.

2.Химически :

В един литър вода се съдържат :

Номер по ред		мг	Милимоли	Мг.екв.	Екв.%
1.	Аниони :				
1.1.	флорид	6,4	0,337	0,337	6,51
1.2.	хлорид	15,5	0,436	0,436	8,42
1.3.	сулфат	99,6	1,036	2,073	40,04
1.4.	карбонат	6,0	0,100	0,200	3,86
1.5.	хидрокарбонат	125,1	2,050	2,050	39,60
1.6.	хидросиликат	1,1	0,041	0,041	0,27
1.7.	хидросулфид	1,9	0,057	0,057	1,10
1.8.	нитрат	0,5	0,008	0,008	0,16
1.9.	нитрит	0,1	0,002	0,002	0,04
	Всичко :			5,177	100,00
2.	Катиони :				
2.1.	амоний	-	-	-	-
2.2.	литий	0,22	0,032	0,032	0,62
2.3.	натрий	109,4	4,756	4,756	91,87
2.4.	калий	2,6	0,066	0,066	1,27
2.5.	калций	6,0	0,149	0,298	5,76
2.6.	магнезий	0,3	0,012	0,025	0,48
2.7.	олово	-	-	-	-
	Всичко :			5,177	100,00
	Всичко :	374,7	9,055	5,177	100,00
3.	Метасилициева киселина	85,3	1,093		
3.1.	в т.ч. общо количество	86,4	-	-	-
4.	Метаарсениста киселина	-	-	-	-
	Всичко :	460,0	10,148		
5.	Свободен сероводород	0,1	-	-	-
5.1.	Общо окисляеми с йод	2,0	-	-	-

Формула на Курлов : F_{0.006}H₂SiO₃ 0.086M_{0.460}SO₄₀(HCO³+CO³)₄₃/Na₉₂T₅₄pH8,55

Водата в Лъджене (флуор 5,5 mg/l) може да се ползва за питейно лечение, за което балнеологичния критерий е до 8 mg/l, но флуорното наличие надхвърля допустимата концентрация за бутилиране - 5 mg/l, а в Каменица (флуор 8,6 mg/l) водата е подходяща само за банско лечение и за флуор профилактика по специални дозировки.

Основният механизъм на действие на всички слабо минерализирани води, каквито са водите и на Велинград, се дължи на тяхната ниска минерализация и съответно на това на изразената им хипотоничност. В резултат на това при питейното лечение те оказват голямо осмотично действие и предизвикват в по-голяма степен всмукване и извеждане на остатъчни продукти от организма в сравнение с другите видове минерални води. За това спомага и по-добрата структура на топлите и горещите слабоминерализирани минерални води, която се обяснява с тяхното формиране дълбоко в земните недра при висока температура и голямо налягане. Тя е подобна на структурата на течностите в човешкия организъм, поради което по-лесно се резорбира и усвоява от организма с по-малък разход на енергия. Икономисаната енергия организъмът може да използва за повишаване на защитните му механизми и за лечебно-възстановителните процеси. Освен всичко това слабоминерализираните минерални води оказват промивно въздействие на тъкани, органи и системи и водят до увеличено отделяне на урина (повишена диуреза) и на отмиване на пикочните пътища. Чрез отделеното голямо количество урина се постига повишено елиминиране на отпадни обменни продукти, както и на попаднали в организма токсични вещества.

Към тези основни механизми винаги се има предвид специфичното действие на отделни химически ингредиенти, намиращи се в достатъчно количество. В минералните води на Лъджене и Каменица са флуорид и метасилициева киселина.

Флуоридът е необходим за изграждането на костите, за нормалното развитие на космите, ноктите и на зъбите на децата- за предпазване от кариес. За флуорните води е доказано и тяхното радиопротективно действие (Г. Калайджиев).

Метасилициевата киселина активира клетъчната протоплазма, оказва антитоксично и антисептично действие, благоприятно повлиява храносмилателната система, тургура и еластичитета на кожата и има добър козметичен ефект.

Минералните води на Велинград се използват за лечение и профилактика при различни заболявания в зависимост от неспецифичното и специфичното им действие.

ЛЕЧЕНИЕ И ПРОФИЛАКТИКА С МИНЕРАЛНА ВОДА ЛЪДЖЕНЕ

Питейно лечение в Кв. Лъджене.

Минералната вода в Кв. Лъджене, приета чрез пиене, е особено ефективна при бъбречно-урологични заболявания. С нея се постига изразено промивно действие на пикочните пътища и увеличено отделяне на урина, а с него и на соли, пясъци, малки камъни, възпалителни отпадни продукти. Тя води до разреждане на урината и регулиране на алкалната или киселата реакция на урината (pH) към неутралния пункт. С това предпазва образуването на камъни в бъбреците, тъй като то до голяма степен зависи от състената урина и нейното pH. При неусложнена бъбречно-каменна болест за лечение се приема голямо количество вода, което е по-голямо през лятото, поради изпотяването, а през зимата по-малко. Водата трябва да се приема през лятото по 30 ml/kg телесна маса, през пролетта и есента по 25 ml, а през зимата по 20 ml

При хронични възпалителни процеси на бъбреците чрез пиене на минералната вода се елиминират възпалителни отпадни продукти и се променя реакцията на урината (рН) с което се създават неблагоприятни условия за жизнеспособността на микроорганизмите.

При по-изразено увреждане на бъбречния паренхим се приемат малки количества минерална вода - около 150 - 200 ml с температура 37°C, 3 пъти дневно.

При питейно лечение на заболяванията на храносмилателната система минералната вода преминава през целия стомашно-чревен тракт - устата, хранопровода, стомаха, червата и въздейства върху тях механично, химично и рефлекторно.

При хронични гастрити и язвена болест начинът на пиене на минералната вода зависи от киселинността на стомашния сок. При намалена киселинност минералната вода се пие 15 - 20 min преди хранене, с което се дразни и активира стомашната лигавица. В първите 2 - 3 дни се приема малко количество вода - около 100 - 150 ml, 3 пъти дневно. При повишена киселинност на стомашния сок, което е по-често явление, водата се пие преди ядене по 300 - 600 ml с температура 38 - 45°C, 3 пъти дневно, изпита наведнаж. При нормална киселинност водата се пие 45 min преди ядене, по 200 - 250 ml, 3 - 4 пъти дневно. При чести болки в корема и след операции се приемат малки количества вода - 100 - 150 ml, с температура 37°C, 3 - 4 пъти дневно. При хронични колити начинът на пиене на минералната вода зависи от това дали болният има запек или диария. При запек, които се среща често у болните, водата се приема хладка с температура 18 - 22°C, по 200 - 250 ml, 3 пъти дневно. При чести диарии водата трябва да бъде с температура 36 - 40°C, приета по 150-200ml, 3 пъти дневно, 1 час преди ядене.

При чернодробно-жлъчни заболявания питейното лечение с минерална вода се подобрява възпалителния процес, жлъчкообразуването и жлъчкоотделянето и сложната и многообразна функция на черния дроб в обменните процеси. Минералната вода се пие по 200- 300 ml с температура 40 - 45°C, 45 - 60 ml преди хранене. Само при съпровождане със запек сутрин се приема хладка вода - 18 - 22°C, а при поява на разхлабване количеството на водата се намалява до 300- 400 ml дневно или се прекъсва временно. Лечението е с продължителност 30 дни, 2 - 3 пъти годишно.

При ендокринно-обменни заболявания (подагра, захарна болест, затлъстяване) питейното балнеолечение подобрява обменните процеси по сложни нервно-рефлекторни и ендокринни механизми. При диабет се прилага при леки и средно тежки форми на заболяването като помощно средство. Водата се пие на гладно 3 пъти дневно, преди хранене: сутрин - по 400 - 600 ml, обяд по 200 - 400 ml и вечер по 200 ml, с температура 40°C, на глътки, с паузи. При болните със затлъстяване се използва същата методика, но водата трябва да бъде хладка или студена, а при запек отделната порция да се изпие наведнаж. При подагра прилагането на питейно лечение е особено ефективно. Питейно приетата вода спомага за регулиране на уринната обмяна, която е нарушена при това заболяване. В механизма на лечението от съществено значение е елиминирането на характерното за подаграта повишено количество пикочна киселина с увеличената диуреза, постигната с прием на голямо количество вода. Лечението се провежда с методиката за бъбречно-каменна болест, която е съобразена с телесната маса на болния и сезона. Добре е при това да се има предвид и двигателният режим на болния, тъй като при по-голямо физическо натоварване настъпва изпотяване и загуба на течности, което трябва да се компенсира с по-голямо количество вода. При хронични професионални интоксикации с олово, живак, бисмут, вредни вещества, отделени при фармацевтичната промишленост, радионуклиди и др. пиенето на слабоминерализираната вода води до изхвърляне от организма на токсичните вещества заедно с отделеното увеличено количество урина, постигнато с високи дозировки също по

методиката за лечение на бъбречно-каменната болест. Минералната вода Лъджене се препоръчва за кариес профилактика, тъй като съдържа флуорид. Необходимото количество флуорид за човека е 0,7 - 1,5 mg/l, т. е. минимум около 250 - 300 ml дневно вода. За лечение на остеопорозата е необходимо много по-голямо количество.

Външно балнеолечение.

Освен питейното използване на минералната вода Лъджене, тя широко се прилага и за бани. При външното балнеолечение оказва неспецифично действие върху организма с температурния и механичните си фактори. Постига се пренастройване на организма и подобряване на болестните процеси. Топлата вода благоприятства кръвоснабдяването и храненето на тъканите, намалява спазмите и оказва болкоуспокояващо действие. Известно специфично действие от минералната вода Лъджене може да се очаква от резорбцията на флуорида при заболяванията на костите и ставите, както и от метасилициевата киселина върху кожата.

Питейното лечение, представено при горните заболявания, най-често се комбинира с външно балнеолечение. Освен при тях външното балнеолечение е особено ефективно при ревматичните, травматично-ортопедичните, неврологичните, гинекологичните, сърдечно-съдовите и кожните заболявания. Прилага се в басейни и вани.

Баните се правят през ден или два дни по ред и един ден почивка, с постепенно увеличаваща се продължителност от 5 - 15 - 20 min с температура 37 -38 - 39°C, а тези при неврози и хипертонична болест най-често с температура 36°C, а в някои случаи и по-ниски. За лечебен курс се правят 12 - 15 бани, Които могат да се провеждат 2 - 3 пъти годишно.

ЛЕЧЕНИЕ И ПРОФИЛАКТИКА С МИНЕРАЛНА ВОДА КАМЕНИЦА

В кв. Каменица водата се характеризира с наличието на малко количество сероводород в нея, но което макар и в наличие само на 2 mg/l ѝ предава неприятна миризма.

Температурата на водата при извора е 88°C. Минералната вода се характеризира като слабоминерализирана, сулфатно-хидрокарбонатно-натриева, флуорна и силициева. Съдържа много малко магнезий, но наличието на флуорид и метасилициева киселина в нея е най-голямо в сравнение с другите извори на Велинград и е в лечебни концентрации. Наличното малко количество сероводород във сярната вода може да играе специфична роля при лечението на някои заболявания, особено на ставните, при които е установен серен дефицит в ставния хрущял. Сярната вода има много добри резултати при лечението на дегенеративни ставни заболявания - шипове на гръбначния стълб (спондилоартрози), на коленни стави (гонартрози), на тазобедрени стави (коксартрози) и др., както и на възпалителни ставни заболявания: ревматоиден артрит, инфекциозни артрити, анкилозиращ спондилоартит и др. Чрез сярната вода добри лечебни резултати се получават и при лечението на болни с неврологични заболявания: невралгии, неврити, плексити, дископатии, дискови хернии; състояния след травми, навяхвания, изкълчвания и др.; професионални заболявания: тендовагинити, миозити, миалгии, вибрационна болест и др.; гинекологични заболявания: хронични възпалителни заболявания на яйчниците, на тръбите, на матката и др.; кожни заболявания: екземи, дерматити, псориазис вулгарие и др.

Баните се правят в басейни и вани с продължителност от 5 - 15 мин, през ден или на два дни с един ден почивка. Във ваните температурата на водата се дозира до максимум

37°, а в басейна е 38 - 39°C. Лечебният курс включва 12 - 15 процедури и може да се провежда 2 - 3 пъти годишно.

ТРАПЕЗНА УПОТРЕБА НА МИНЕРАЛНИТЕ ВОДИ ВЪВ ВЕЛИНГРАД

Минералните води в кв. Лъджене могат да се пият, но с известни свободни интервали, което се налага от малко по-голямото им флуорно съдържание. Те са за предпочитане от хора с остеопороза, особено възрастни жени, които най-често страдат от това заболяване. Подходящи са и за флуорпрофилактика на зъбен кариес и при лица в контакт с радионуклиди. Не се допуска пиенето на минералната вода от Каменица като трапезна. Тя не трябва да се пие поради високото си флуорно съдържание, което може да окаже токсично действие. Освен това е неприятна за пиене, тъй като има миризма на сероводород.